

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Затверджено рішенням
Рахункової палати
від 11.08.2015 № 1-3

З В І Т

**про результати аудиту ефективності використання у 2014 році
коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам
на соціально-економічний розвиток окремих територій,
спрямованої на здійснення заходів з енергозбереження щодо
заміщення та скорочення споживання природного газу**

Київ 2015

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
I. Нормативно-правове та організаційне забезпечення питань, пов'язаних з використанням субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій, спрямованої на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу	5
II. Розподіл та використання у 2014 році коштів субвенції	10
2.1. Обґрунтованість розподілу субвенції та формування і затвердження місцевими органами влади переліків об'єктів і заходів	10
2.2. Своєчасність фінансування та повнота освоєння коштів субвенції ...	13
2.3. Дотримання законодавства при використанні коштів субвенції	17
III. Стан виконання заходів з енергозбереження та соціально-економічні наслідки використання у 2014 році коштів субвенції	20
ВИСНОВКИ	25
ПРОПОЗИЦІЇ	27

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: ст. 98 Конституції України, ст. 4, 7 та 15 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Колегії Рахункової палати на II півріччя 2015 року.

Мета аудиту: оцінка ефективності управління, законності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, спрямованої на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання.

Предмет аудиту: нормативно-правові і розпорядчі акти та інші документи, які регламентують питання надання та використання, механізм управління і контролю за витрачанням у 2014 році коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (за КПКВК 3511210, далі – субвенція); кошти субвенції, статистична, фінансова, управлінська, бухгалтерська, інша звітність та інформація про стан їх надання та використання; розрахунки щодо визначення потреби в коштах субвенції на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання.

Об'єкти аудиту: департамент житлово-комунального господарства і паливно-енергетичного комплексу Київської обласної державної адміністрації, департамент житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької обласної державної адміністрації, відділ освіти Вінницької районної державної адміністрації, департамент капітального будівництва Харківської обласної державної адміністрації, департамент житлово-комунального господарства, енергетики та енергоефективності Рівненської обласної державної адміністрації, комунальний заклад «Рівненський обласний центр психічного здоров'я населення» Рівненської обласної ради, комунальний заклад «Острозький психоневрологічний інтернат» Рівненської обласної ради, управління освіти, молоді та спорту Березнівської районної державної адміністрації Рівненської області.

Направлення запитів з питань аудиту: Міністерству фінансів України, Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Критерії, які використовуються у ході аудиту:

щодо відбору об'єктів аудиту: наявність повноважень щодо виконання функцій головного розпорядника, розпорядника (одержувача) коштів субвенції, функцій управління у сфері використання субвенції на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання;

щодо оцінки ефективності управління і використання коштів: повнота, своєчасність використання субвенції на виконання запланованих заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу

шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання; доцільність і економність використання коштів субвенції при здійсненні видатків на відповідну мету;

щодо оцінки результативності використання коштів: досягнення запланованих результативних показників виконання заходів щодо заміщення та скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання;

щодо оцінки законності використання коштів: дотримання законодавчих і нормативно-правових актів при прийнятті управлінських рішень уповноваженими органами в процесі розподілу та використання субвенції;

щодо оцінки стану внутрішнього контролю об'єкта аудиту: наявність та дієвість системи внутрішнього контролю об'єкта аудиту щодо забезпечення належною мірою досягнення запланованих результатів використання коштів субвенції.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, що регулюють питання планування, надання та використання коштів субвенції, рішень центральних та місцевих органів влади та місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з проведенням відповідних заходів; перевірка первинних документів та аналіз відповідей на запити; аналіз даних статистичної, фінансової, бухгалтерської та іншої звітності; аналіз здійснених видатків і отриманих результатів від використання коштів субвенції; оцінка методів організації роботи об'єктів аудиту в частині отримання і використання субвенції; отримання пояснень посадових осіб; огляд об'єктів.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: часові – 2014 рік, географічні – Вінницька, Київська, Рівненська, Харківська області.

ВСТУП

Енергетичною стратегією України на період до 2030 року¹ (далі – Енергетична стратегія) найважливішою з проблем, які стоять перед ПЕК України в галузі теплоенергетики, визначено надлишкове та нераціональне споживання природного газу, за обсягами якого наша країна залишається одним із найбільших споживачів у Європі. Із щорічного загального обсягу споживання природного газу на задоволення потреб населення витрачається 18 млрд. куб. м, на забезпечення системи централізованого теплопостачання, включаючи бюджетні установи та комунальних споживачів, – 11 млрд. куб. м.

Розв'язання проблем Енергетичною стратегією передбачено шляхом скорочення споживання природного газу, зменшення залежності від його імпорту, а також проведення заходів для підвищення енергоефективності, насамперед у сфері комунальної теплоенергетики шляхом енергозбереження та модернізації теплогенеруючого обладнання.

Програмою модернізації систем теплопостачання на 2014 – 2015 роки² також передбачено підвищення економічної та енергетичної ефективності і надійності функціонування системи теплопостачання, мінімізація витрат

¹ Затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 1071.

² Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2013 № 948.

паливно-енергетичних ресурсів, зокрема, зменшення на 49,6 відсотка базового³ обсягу споживання природного газу шляхом його економії (25,4 відсотка) та заміщення альтернативними видами палива (24,2 відсотка). Досягнення цієї мети заплановано шляхом реалізації інвестиційних та інноваційних проєктів, спрямованих на модернізацію технологічного обладнання, та здійснення заходів із заміщення природного газу альтернативними видами палива; заміни і модернізації котлів (переоснащення з метою їх переведення на тверде паливо, біопаливо та електричну енергію).

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року⁴ передбачена диверсифікація джерел енергопостачання та підвищення рівня енергоефективності в регіонах. Так, на першому етапі (2014 – 2016 роки) шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій та енергозберігаючих заходів, виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

У 2014 році реалізація в регіонах заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу здійснювалася за рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій у сумі **500 млн. гривень**.

Водночас моніторинг виконання бюджетної програми «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій» засвідчив, що у 2014 році із виділеного регіонам обсягу коштів використано **40,6 відсотка**. На 2015 рік кошти на зазначену мету у державному бюджеті не затверджені, що створило ризики неповного і несвоєчасного виконання низки запланованих заходів і непогашення зареєстрованої кредиторської заборгованості.

Враховуючи зазначене, а також необхідність оцінки стану реалізації у регіонах заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання, дослідження використання субвенції на цю мету є актуальним.

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ СУБВЕНЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ОКРЕМИХ ТЕРИТОРІЙ, СПРЯМОВАНОЇ НА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЩОДО ЗАМІЩЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ СПОЖИВАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

▼ Правові, економічні, соціальні та екологічні основи енергозбереження для всіх підприємств, об'єднань та організацій, розташованих на території України, а також для громадян визначає **Закон України «Про**

³ За базовий приймається середній річний обсяг природного газу, що використовується для опалення та здійснення гарячого водопостачання котельнями і дорівнює 8500 млн. куб. метрів на рік.

⁴ Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 (якою, зокрема, визнано такою, що втратила чинність постанову Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 №1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року»).

енергозбереження» від 01.07.1994 № 74/94-ВР (далі – Закон № 74). Енергозбереження, відповідно до цього Закону, – діяльність (організаційна, наукова, практична, інформаційна), яка спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів у національному господарстві і яка реалізується з використанням технічних, економічних та правових методів.

*Довідково. Відповідно до преамбули цього Закону, **енергозберігаючі (енергоефективні) заходи** – це заходи, спрямовані на впровадження та виробництво енергоефективних продукції, технологій та обладнання.*

Закон України «Про теплопостачання» від 02.06.2005 № 2633-IV (далі – Закон № 2633) визначає основні правові, економічні та організаційні засади діяльності на об'єктах сфери теплопостачання та регулює відносини, пов'язані з виробництвом, транспортуванням, постачанням та використанням теплової енергії з метою забезпечення енергетичної безпеки України, підвищення енергоефективності функціонування систем теплопостачання, створення і удосконалення ринку теплової енергії та захисту прав споживачів та працівників сфери теплопостачання.

Статтею 7 Закону № 2633 визначені основні напрями розвитку систем теплопостачання, зокрема, впровадження високоефективного теплоенергетичного обладнання і матеріалів у новостворюваних та діючих системах теплопостачання (котлів з підвищеним коефіцієнтом корисної дії, утилізаторів тепла вихідних газів, малогабаритних теплообмінних апаратів, уніфікованих блочних палинкових пристроїв з автоматикою, приладів диспетчерського контролю та управління технологічними процесами).

Згідно зі статтею 8 Закону № 2633, державна підтримка у сфері теплопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених законом про Державний бюджет України та місцевими бюджетами на відповідний рік, а також коштів на проведення науково-дослідних робіт з удосконалення систем теплопостачання та енергозбереження.

Статтею 6 Закону № 74 передбачено, що для проведення ефективної цілеспрямованої діяльності держави щодо організації та координації дій у сфері енергозбереження розробляються та приймаються державні цільові, регіональні, місцеві та інші програми. Перелік затверджених Кабінетом Міністрів України програм і плану, у рамках яких передбачено виконання заходів з енергозбереження (у тому числі заміщення та скорочення споживання природного газу), наведено у додатку 1 до Звіту.

Статтею 12 Закону № 74 передбачено, що джерелами фінансування заходів щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів є Державний фонд енергозбереження, власні та позикові кошти підприємств, установ і організацій, Державний бюджет України, місцеві бюджети, інші джерела. Постановою Кабінету Міністрів України від 09.07.2014 № 293 «Про стимулювання заміщення природного газу у сфері теплопостачання» (набрала чинності з 01.10.2014) (пункт 2) органам місцевого самоврядування рекомендовано сприяти реалізації інвестиційних проектів виробництва теплової енергії з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу), в тому числі з відновлюваних джерел енергії.

Довідково. Пунктом 6 цієї постанови Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України доручено здійснювати моніторинг стану заміщення використання природного газу іншими видами палива та енергії у сфері теплопостачання.

Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 453 «Про стимулювання заміщення природного газу під час виробництва теплової енергії для установ та організацій, що фінансуються з державного і місцевих бюджетів» дає рекомендації Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг щодо тарифів на теплопостачання, а також рекомендує органам місцевого самоврядування сприяти реалізації інвестиційних проектів з виробництва теплової енергії з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу), в тому числі з відновлюваних джерел енергії.

Отже, законодавчими та нормативно-правовими актами за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел передбачено фінансування для здійснення заходів з підвищення енергоефективності функціонування системи теплопостачання, енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу.

▼ Законом України від 27.03.2014 № 1165-VII⁵ до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» внесені зміни, згідно з якими **Міністерству фінансів України як головному розпоряднику коштів** затверджені бюджетні призначення за КПКВК 3511210 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій» в сумі **500 000,0 тис. гривень.**⁶

Цим же Законом від 27.03.2014 № 1165-VII статтю 21 Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» викладено в новій редакції і встановлено, що **розподіл субвенції** з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами **здійснюється Кабінетом Міністрів України за погодженням** з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

На виконання цієї статті Закону постановою від 08.08.2014 № 369 «Деякі питання соціально-економічного розвитку окремих територій у 2014 році» **Кабінету Міністрів України затверджено розподіл субвенції.** Через довготривалу підготовку (понад **4 місяці** після прийняття та набуття чинності

⁵ «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», що набрав чинності з 03.04.2014.

⁶ До внесення зазначених змін Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» Мінфіну були затверджені бюджетні призначення за КПКВК 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку» в сумі 3 480 000,0 тис. гривень. Статтею 21 цього Закону (без змін) було передбачено, що кошти державного фонду регіонального розвитку передаються з державного бюджету місцевим бюджетам у вигляді субвенції. Частиною 1 цієї статті було встановлено, що складовою державного фонду регіонального розвитку у 2014 році є субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. Додатком № 11 до цього Закону обсяги цієї субвенції в сумі 1 038 776,8 тис. грн. були розподілені між місцевими бюджетами.

новою редакцією статті 21 зазначеного Закону)⁷ та прийняття цього рішення **за 5 місяців до завершення бюджетного року** управління коштами субвенції та освоєння їх на місцях здійснювалося неефективно.

Пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369 затверджено розподіл у 2014 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами згідно з додатком. Пунктом 2 цієї постанови **визначено**, що у 2014 році **субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій спрямовується обласним бюджетам та міському бюджету міста Києва на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення споживання природного газу у сфері теплопостачання**. Постановою від 10.09.2014 № 508⁸ Кабінет Міністрів України вніс зміни до пункту 2 постанови № 369 і передбачив спрямування коштів субвенції на здійснення заходів з енергозбереження **щодо скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання**.

Довідково. Відповідно до Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197, Мінрегіон є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Пунктом 3 постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369 **Міністерству фінансів** доручено забезпечити погодження розподілу субвенції з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Отже, постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369 «Деякі питання соціально-економічного розвитку окремих територій у 2014 році» (із змінами) визначено один напрям використання субвенції – на здійснення заходів з енергозбереження шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання.

При цьому у постанові не враховано напрям щодо погашення зареєстрованої бюджетної (кредиторської) заборгованості місцевих бюджетів (обліковується станом на 01.01.2014 у сумі 52134,1 тис. грн.), що виникла під час здійснення видатків місцевими бюджетами за рахунок коштів досліджуваної субвенції, отриманих у попередні роки з державного бюджету. Це не відповідає ч. 11 ст. 51 Бюджетного кодексу, якою встановлено, що кредиторська заборгованість, утворена на кінець поточного бюджетного періоду в місцевих бюджетах за бюджетними зобов'язаннями, взятими за капітальними трансфертами з державного бюджету місцевим бюджетам, і коштами державного фонду регіонального

---

⁷ Відповідно до витягу з протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 60, прийнято рішення прийняти постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання соціально-економічного розвитку окремих територій у 2014 році», доручивши Мінрегіону разом з Мінфіном оформити її у триденний строк.

⁸ «Про внесення зміни до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369».

розвитку, насамперед має бути погашена за рахунок коштів державного бюджету, передбачених у наступних бюджетних періодах на реалізацію відповідних програм і заходів.

Бюджетним кодексом України (частина 2 статті 97) встановлено, що порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам визначаються Кабінетом Міністрів України. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 № 106 (із змінами, що діяли у 2014 році) (далі – Порядок та умови).

Пункт 3 Порядку та умов **одним з десяти напрямів⁹** використання коштів субвенції визначає **здійснення заходів з енергозбереження.**

Умовами надання субвенції пункт 4 Порядку та умов визначає:

- спрямування такої субвенції на створення, приріст або оновлення основних фондів комунальної форми власності, насамперед на виконання робіт із завершення будівництва та реконструкції об'єктів із ступенем будівельної готовності понад 70 відсотків;

- наявність затверджених проектів будівництва та результатів проведення їх державної експертизи, відповідно до Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560;

- дотримання інших умов, визначених підпунктами 1, 3 і 4 пункту 3 Порядку та умов надання субвенцій на виконання інвестиційних програм (проектів), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 № 520.

Пунктом 6 Порядку та умов передбачено, що **Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві держадміністрації та виконавчі органи місцевого самоврядування формують і затверджують переліки об'єктів і заходів.** Рада міністрів АР Крим, місцеві держадміністрації та виконавчі органи місцевого самоврядування подають щомісяця до 10 числа Мінфіну і Мінекономрозвитку інформацію про використання субвенції у розрізі об'єктів і заходів.

Відповідно до пункту 8 Порядку та умов, **Казначейство перераховує субвенцію** згідно з Порядком перерахування міжбюджетних трансфертів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.2010 № 1132, а згідно з пунктом 12 Порядку та умов, **Казначейство інформує** щомісяця до 16 числа Мінфін і Мінекономрозвитку про обсяги перерахованої субвенції та касові видатки у розрізі адміністративно-територіальних одиниць, об'єктів і заходів.

⁹ Пункт 3 Порядку та умов надання субвенції визначає **10 напрямів її використання:** 1) будівництво, реконструкція, капітальний ремонт об'єктів інфраструктури комунальної власності; 2) здійснення екологічних та природоохоронних заходів; 3) придбання обладнання для установ соціально-культурної сфери комунальної власності та комунального транспорту; 4) здійснення заходів, пов'язаних з відселенням громадян із житлових будинків, що перебувають в аварійному стані; 5) розв'язання проблем окремих адміністративно-територіальних одиниць; 6) **погашення бюджетної заборгованості місцевих бюджетів, що виникла під час здійснення видатків місцевими бюджетами за рахунок коштів, отриманих з державного бюджету, зокрема за коштами субвенції;** 7) проведення робіт з газифікації; 8) здійснення заходів з енергозбереження; 9) здійснення спільних заходів, передбачених угодами щодо регіонального розвитку; 10) здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку регіонів.

Таким чином, нормативно-правове та організаційне забезпечення питань, пов'язаних з використанням у 2014 році субвенції, у цілому було достатнім, але мало недоліки.

Прийняття Кабінетом Міністрів України рішення щодо розподілу субвенції у серпні 2014 року (постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369, із змінами), або за 5 місяців до завершення бюджетного року, створило ризики неефективного управління коштами субвенції у стислі терміни, необґрунтованого формування і затвердження місцевими органами влади переліків об'єктів і заходів, несвоєчасної підготовки на місцях необхідної проектно-кошторисної та дозвільної документації, а також неповного освоєння коштів на місцях.

Водночас створено ризики зростання обсягів кредиторської заборгованості: визначено пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369 лише один напрям використання у 2014 році субвенції – на здійснення заходів з енергозбереження, при цьому не враховано всупереч ч. 11 ст. 51 Бюджетного кодексу необхідності першочергового погашення за рахунок субвенції зареєстрованої бюджетної (кредиторської) заборгованості місцевих бюджетів (станом на 01.01.2014 обліковується непогашена кредиторська заборгованість у сумі 52134,1 тис. гривень).

II. РОЗПОДІЛ ТА ВИКОРИСТАННЯ У 2014 РОЦІ КОШТІВ СУБВЕНЦІЇ

2.1. Обґрунтованість розподілу субвенції та формування і затвердження місцевими органами влади переліків об'єктів і заходів

Відповідно до п. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369, розподіл субвенції (затверджений у додатку до зазначеної постанови) погоджено Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (протокол від 12.08.2014 № 33)¹⁰. Розподіл субвенції між місцевими бюджетами здійснено за єдиним для усіх регіонів критерієм – відповідно до чисельності населення регіону¹¹.

Аудитом встановлено, що, враховуючи велику кількість звернень місцевих органів виконавчої влади з питань, пов'язаних з формуванням у 2014 році переліків об'єктів, Мінрегіоном 18.09.2014 проведено нараду з представниками обласних, Київської міської державних адміністрацій щодо узгодження позицій і вирішення проблемних питань, що виникли під час формування переліків об'єктів.

За результатами цієї наради та аналізу переліків об'єктів, поданих обласними та Київською міською державними адміністраціями, Мінрегіоном направлено¹² інформацію Кабінету Міністрів України, відповідно до якої

¹⁰ Лист Комітету Верховної Ради України з питань бюджету від 26.08.2014 № 04-14/10-1399 на адресу Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

¹¹ Інформація Мінфіну від 13.07.2015 № 31-05220-10-13/22719 отримана на запит Рахункової палати від 01.07.2015 № 18-1222.

¹² Лист від 29.09.2014 № 12/20-19-2111.

станом на **26.09.2014** розподілено 379,9 млн. грн., не розподілено 120,1 млн. гривень. За попередніми даними Мінрегіону, у **22 регіонах** (за винятком Донецької, Закарпатської та Луганської областей) із запропонованих місцевими органами влади **506 об'єктів** напряму використання коштів субвенції **відповідає 417**. Також в інформації Мінрегіону зазначено, що переліки об'єктів, які пропонуються до фінансування за рахунок субвенції, можуть змінюватися у зв'язку з тим, що в більшості регіонів триває процес виготовлення проектної документації та отримання експертних висновків.

Враховуючи викладене та у зв'язку із наявністю непогашеної кредиторської заборгованості за коштами субвенції (станом на 01.01.2014 обліковується непогашена кредиторська заборгованість у сумі **52,1 млн. грн.**¹³), Мінрегіон у зазначеному листі звернувся з проханням до Кабінету Міністрів України **дати доручення Міністерству фінансів України як головному розпоряднику субвенції** винайти джерела з державного бюджету для погашення цієї заборгованості за виконані роботи, які були у 2012 і 2013 році недофінансовані за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. Крім того, у зв'язку із складною ситуацією, що склалась в паливно-енергетичному комплексі, **Мінрегіон запропонував Кабінету Міністрів України** доручити обласним, Київській міській державним адміністраціям прискорити формування переліків об'єктів з енергозбереження щодо заміщення споживання природного газу у сфері теплопостачання за рахунок субвенції та їх реалізацію.

Віце-прем'єр-міністром України Гройсманом В.М. (до листа Мінрегіону від 29.09.2014 № 12/20-19-2111) дано доручення від 16.10.2014 № 36769/1/1-14 **Мінфіну, Мінекономрозвитку, Мінрегіону, місцевим органам виконавчої влади вжити заходів щодо урегулювання порушених питань.**

Аудитом встановлено, що **це доручення щодо погашення зареєстрованої кредиторської заборгованості** (обліковувалася Казначейством станом на 01.01.2014 і станом на 01.01.2015 за КПКВК 3511210 за результатами виконання зазначеної бюджетної програми у 2012, 2013 роках) не було у 2014 році належним чином виконано на центральному та місцевому рівні.

Проведеним аудитом у Вінницькій, Київській, Рівненській областях встановлено, що переліки об'єктів і заходів формувалися на місцях та затверджувалися розпорядженнями голів відповідних обласних держадміністрацій на підставі аналізу та відбору пропозицій районних і районних у містах держадміністрацій, проте щодо ряду об'єктів вони не були належним чином обґрунтовані.

> Так, у **Вінницькій області** початковий перелік об'єктів, які у 2014 році фінансуються за рахунок субвенції, затверджено розпорядженням голови Вінницької облдержадміністрації від 22.09.2014 № 532. Враховуючи необґрунтоване включення до фінансування низки об'єктів і заходів (за відсутності затвердженої на них в установленому порядку проектної

---

¹³ За даними Казначейства, відповідно до інформації Мінфіну (лист від 13.07.2015 № 31-05220-10-13/22719).

документації), а також внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України № 369 (в частині можливості спрямування субвенції на скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання), до розпорядження вносилися зміни **5 разів** (розпорядженнями голови Вінницької облдержадміністрації від 24.10.2014 № 625, від 04.11.2014 № 646, від 03.12.2014 № 731, від 08.12.2014 № 737 і від 11.12.2014 № 753).

У цілому до затвердженого переліку об'єктів у Вінницькій області, які у 2014 році фінансувалися за рахунок субвенції, було включено 46 пускових об'єктів (термін введення в експлуатацію – грудень 2014 року) із загальною кошторисною вартістю та запланованим обсягом видатків на 2014 рік в сумі 22 189,2 тис. грн., у тому числі за рахунок коштів субвенції з державного бюджету – 18770,8 тис. грн. (84,6 відс. до затвердженого обсягу асигнувань), коштів місцевих бюджетів (*співфінансування*) – 3418,4 тис. гривень.

Водночас щодо **6 об'єктів** (13,0 відс. від загальної кількості) проектна документація на момент затвердження відповідних об'єктів у переліку не пройшла експертизу, та щодо **11-ти** (23,9 відс.) – не була затверджена в установленому порядку, що не відповідає умовам надання субвенції (визначені п. 4 Порядку та умов), а також зумовило затримку із початком проведення відповідних робіт.

> У **Рівненській області** перелік об'єктів затверджено розпорядженням голови Рівненської облдержадміністрації від 22.09.2014 № 446 і включено 46 об'єктів, роботи на яких заплановано у 2014 році, із загальним обсягом фінансування 19 170,3 тис. грн., у тому числі кошти субвенції – 13 482,8 тис. грн. (70,3 відс. до загального обсягу), кошти місцевих бюджетів (*співфінансування*) – 5 687,5 тис. гривень.

Із 46 об'єктів, включених до переліку, **лише три**, на які заплановано виділити 2 524,1 тис. грн. (у тому числі кошти субвенції – 480,7 тис. грн.), були забезпечені розробленими і затвердженими проектними документаціями та експертними звітами щодо розгляду кошторисної частини проектною документації за робочими проектами. **Решта 43 об'єкти**, на які планувалося виділити 16 646,2 тис. грн. (у тому числі кошти субвенції – 13 002,1 тис. грн.), не були забезпечені затвердженими відповідними проектними документаціями, що не відповідає умовам надання субвенції (визначені п. 4 Порядку та умов).

Як наслідок, у зв'язку із відсутністю проектних документацій та експертних звітів на 43 об'єкти, включених до переліку об'єктів, до нього чотири рази вносились зміни та доповнення. Уточнений перелік об'єктів, затверджений розпорядженням голови Рівненської облдержадміністрації від 15.12.2014 № 641, включав 40 об'єктів із загальним обсягом фінансування 18 037,7 тис. грн., у тому числі коштом субвенції – 13 482,8 тис. гривень.

> У **Київській області** перелік із 30 об'єктів затверджено розпорядженням голови Київської облдержадміністрації від 27.10.2014 № 356 із загальним обсягом фінансування 20 507,9 тис. грн., у тому числі кошти субвенції – 20 076,5 тис. грн., кошти місцевих бюджетів – 431,4 тис. гривень. Проте затверджена розпорядженням Київської обласної держадміністрації від 27.10.2014 № 356 у переліку вартість робіт не була належним чином обґрунтована через відсутність щодо низки об'єктів затвердженої проектною

документації та проведення її державної експертизи, що не відповідає умовам надання субвенції, визначених пунктом 4 Порядку та умов.

Це призвело до необхідності коригування та перезатвердження Київською облдержадміністрацією зазначеного переліку, уточнення обсягу фінансування, виключення окремих об'єктів (зокрема, розпорядженням від 01.12.2014 № 399), а також до невиконання запланованих робіт на низці об'єктів.

За даними Мінфіну¹⁴, загалом переліками об'єктів і заходів, затвердженими відповідними обласними держадміністраціями, у 2014 році планувалося за рахунок субвенції виконати роботи **на 671 об'єкті** на загальну суму 500,0 млн. гривень.

Отже, прийняття у 2014 році без належних обґрунтувань і всупереч п. 4 Порядку та умов надання субвенції управлінських рішень рядом обласних держадміністрацій у частині затвердження у переліках низки об'єктів за відсутності затвердженої щодо них проектної документації та проведення її експертизи обумовило необхідність подальшого внесення до них змін, що створило умови для неповного освоєння у стислі терміни виділених коштів субвенції.

2.2. Своєчасність фінансування та повнота освоєння коштів субвенції

Згідно з річним розписом видатків загального фонду державного бюджету на 2014 рік, перерахування коштів субвенції у загальній сумі 500,0 млн. грн. на рахунки 24 обласних бюджетів та бюджету м. Києва передбачалося здійснити рівними частинами – по 125,0 млн. грн. щомісяця протягом вересня – грудня.

Спрямування понад **50 відс.** обсягів субвенції на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу у сфері теплопостачання під час проведення опалювального сезону в осінньо-зимових умовах з жовтня 2014 року стало однією з причин невиконання запланованих робіт, неосвоєння і повернення невикористаних коштів субвенції до державного бюджету наприкінці року.

Кошти субвенції надходили регіонам з вересня 2014 року (субвенція надходила до відповідного обласного та надалі окремих районних і міських бюджетів і через визначених розпорядників бюджетних коштів перераховувалася виконавцям відповідних робіт і заходів). Дані щодо помісячних показників виділення асигнувань та освоєння у 2014 році коштів субвенції¹⁵ наведені в таблиці 1.

¹⁴ Інформація Мінфіну від 13.07.2015 № 31-05220-10-13/22719 (отримана на запит Рахункової палати від 01.07.2015 № 18-1222).

¹⁵ Дані звітів Державної казначейської служби України про надання та використання місцевими бюджетами дотацій і субвенцій, отриманих з державного бюджету, Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя станом на 1 вересня, 1 жовтня, 1 листопада, 1 грудня 2014 року та 1 січня 2015 року.

**Дані щодо помісячних показників
виділення асигнувань та освоєння у 2014 році коштів субвенції**

тис. гривень

Період станом на:	Відкрито асигнувань та перераховано	Касові видатки	Залишок на кінець періоду	
			на рахунках місцевих бюджетів	на рахунках розпорядників коштів
01.09.2014	0,0	0,0	0,0	0,0
01.10.2014	125 000,0	0,0	120 521,65	4 478,35
01.11.2014	250 000,0	16 077,5	154 863,2	79 059,3
01.12.2014	375 000,0	68 803,3	170 070,5	136 126,2
01.01.2015	500 000,0	202 905,3	24 360,3	0,0

Як свідчать дані таблиці 1, станом на 01.12.2014 загалом на рахунках місцевих бюджетів та розпорядників коштів було 306,2 млн. грн., або 81,7 відс. від обсягу коштів субвенції, що надійшли протягом вересня – листопада 2014 року. У грудні 2014 року надійшло 125,0 млн. грн., освоєно 134,1 млн. грн., або 26,8 відс. від загального обсягу перерахованої субвенції та 66,1 відс. від обсягу використаної у 2014 році субвенції (касових видатків).

У цілому з державного бюджету виділено місцевим бюджетам у 2014 році **500,0 млн. грн.** субвенції, що відповідає обсягу затверджених асигнувань, з яких на місцях використано лише 202,9 млн. грн., або **40,6 відс. від затверджених і виділених асигнувань** (станом на 01.01.2015 у залишку на рахунках місцевих бюджетів було 24 360,3 тис. грн., або 4,9 відс. виділених асигнувань, з них по Донецькій області – 24 344,6 тис. грн., по Вінницькій області – 15,7 тис. гривень). Дані щодо фінансування та освоєння у 2014 році коштів субвенції у розрізі регіонів наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

**Дані про фінансування та освоєння у 2014 році коштів
субвенції у розрізі регіонів**

тис. гривень

Назва бюджету адміністративно- територіальної одиниці	Розпо- ділено поста- новою Уряду	Відкрито асигнувань (профінансовано)		Освоєно (касові видатки)		Повернено до державного бюджету як невикор- истані	Кредиторська заборгованість станом на 01.01.2015 ¹⁶	
		сума	відс. від перед- бачених обсягів	сума	відс. від профінан- сованих обсягів		Усього	у т.ч. за 2014 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Обласний бюджет:</i>								
Вінницької обл.	18770,8	18770,8	100,0	14011,0	74,6	4759,8	391,0	322,1
Волинської обл.	12115,7	12115,7	100,0	9066,7	74,8	3049,0	1666,9	1666,9
Дніпропетровської обл.	38190,3	38190,3	100,0	4558,8	11,9	33631,5	3592,7	287,5
Донецької обл.	50336,6	50336,6	100,0	5,5	0,01	25961,2	263,9	263,9
Житомирської обл.	14645,6	14645,6	100,0	11132,0	76,0	3513,6	2317,0	2296,8
Закарпатської обл.	14623,0	14623,0	100,0	11278,1	77,1	3344,9	3147,6	2809,2
Запорізької обл.	20594,0	20594,0	100,0	1942,7	9,4	18651,3	8224,7	938,8

¹⁶ Інформація Мініфіну від 13.07.2015 № 31-05220-10-13/22719 (отримана на запит Рахункової палати від 01.07.2015 № 18-1222).

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Івано-Франківської обл.	16067,0	16067,0	100,0	8271,0	51,5	7796,0	1532,7	944,7
Київської обл.	20076,5	20076,5	100,0	16505,3	82,2	3571,2	12452,5	0,0
Кіровоградської обл.	11446,6	11446,6	100,0	7555,5	66,0	3891,1	1761,3	1761,3
Луганської обл.	25947,8	25947,8	100,0	5659,4	21,8	20288,4	3044,8	1205,5
Львівської обл.	29491,5	29491,5	100,0	0,0	0,0	29491,5	292,2	179,4
Миколаївської обл.	13558,2	13558,2	100,0	3635,6	26,8	9922,6	4887,7	3029,6
Одеської обл.	27844,1	27844,1	100,0	9560,3	34,3	18283,8	28721,4	17466,3
Полтавської обл.	16901,8	16901,8	100,0	7069,8	41,8	9832,0	582,2	582,2
Рівненської обл.	13482,8	13482,8	100,0	11150,7	82,7	2332,1	3109,3	1521,0
Сумської обл.	13119,1	13119,1	100,0	8272,2	63,1	4846,9	838,4	775,4
Тернопільської обл.	12458,7	12458,7	100,0	4597,6	36,9	7861,1	0,0	0,0
Харківської обл.	31796,0	31796,0	100,0	30952,0	97,3	844,0	7771,0	0,0
Херсонської обл.	12441,3	12441,3	100,0	4936,9	39,7	7504,4	494,5	494,5
Хмельницької обл.	15167,1	15167,1	100,0	10990,0	72,5	4177,1	439,7	57,0
Черкаської обл.	14608,5	14608,5	100,0	8611,0	58,9	5997,5	5141,3	2486,2
Чернівецької обл.	10565,3	10565,3	100,0	4108,2	38,9	6457,1	1519,5	1243,1
Чернігівської обл.	12348,4	12348,4	100,0	9035,2	73,2	3313,2	287,6	14,2
<i>Бюджет міста Києва</i>	33403,3	33403,3	100,0	0,0	0,0	33403,3	7416,0	7416,0
УСЬОГО:	500000,0	500000,0	100,0	202905,3	40,6	272709,1	99895,6	47761,5

Згідно з даними таблиці 2, у 2014 році в областях і м. Києві було неосвоєно і повернено до державного бюджету **54,5 відс.** субвенції, яка надійшла на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу у сфері теплопостачання (найбільший обсяг невикористаних коштів рахується у Дніпропетровській області – 33,6 млн. грн., м. Києві – 33,4 млн. грн., Львівській області – 29,5 млн. грн.,¹⁷ найменший обсяг – у Харківській області – 844 тис. грн., Рівненській – 2,3 млн. грн., Волинській області – 3,0 млн. гривень).

Після закінчення бюджетного року **272,7 млн. грн.** коштів субвенції повернено до державного бюджету, що є неефективним управлінням ними. Причини, як засвідчили результати аудиту, – неприйняття належних управлінських рішень органами влади на місцях і відсутність в органах Казначейства у низці випадків фінансового підкріплення відкритих асигнувань.

Результати аудиту у Вінницькій, Київській, Рівненській та Харківській областях показали, що основними причинами невикористання та, відповідно, повернення коштів субвенції до держбюджету були:

- у Вінницькій області – надходження останнього траншу субвенції з державного бюджету обласному бюджету Вінницької області у сумі 4759,8 тис. грн. в кінці операційного дня 30.12.2014, що не дало можливості відповідним розпорядникам коштів провести реєстрацію зобов'язань в органах Державної казначейської служби та забезпечити їх освоєння;

- у Київській області – неукладання договорів департаментом ЖКГ Київської облдержадміністрації з підрядними організаціями (Іванківська, Рокитнянська та Поліська районні держадміністрації не подали необхідні документи) і непроведення робіт на 5 об'єктах, через що до державного бюджету повернено 3571,2 тис. грн. субвенції;

¹⁷ По усіх запланованих 24 об'єктах у Львівській області у сумі 29,5 млн. грн. та по 4 запланованих об'єктах у м. Києві – 33,4 млн. гривень.

- у Рівненській області невикористані 2 332,1 тис. грн. субвенції повернено до державного бюджету у зв'язку із закінченням бюджетного періоду через відсутність фінансового підкріплення відкритих асигнувань – 1 661,0 тис. грн. субвенції; подання документів на реєстрацію в органи казначейства 30.12.2014 – 315,0 тис. грн.; здешевлення проекту – 102,7 тис. грн.; неподання в органи казначейства відповідних документів на оплату – 218,8 тис. грн.; незавершення робіт з капітального ремонту – 34,1 тис. грн.; відсутність фактичних видатків – 0,4 тис. гривень.

- у Харківській області – коригування та зменшення кошторисної вартості за фактичним виконанням робіт на об'єктах, через що повернено 844,0 тис. гривень.

Станом на 01.01.2015 за усіма (крім Тернопільської області) місцевими бюджетами обліковувалася кредиторська заборгованість за субвенцією у загальній сумі **99,9 млн. грн.**, у тому числі 47,8 млн. грн. – заборгованість, яка виникла у 2014 році. При плануванні і затвердженні асигнувань у проекті закону про Державний бюджет України на 2015 рік всупереч ч. 11 ст. 51 Бюджетного кодексу не враховано необхідність першочергового погашення за рахунок коштів державного бюджету зареєстрованої станом на 01.01.2015 кредиторської заборгованості за субвенцією. Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» бюджетні призначення за коштами субвенції не затверджені, джерела погашення кредиторської заборгованості не визначені.

Міністерство фінансів України¹⁸, враховуючи, що Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам не передбачена, **вважає**, що для погашення кредиторської заборгованості, яка обліковується за відповідними місцевими бюджетами, повинні залучатися у встановленому порядку кошти відповідних місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені законодавством. Проте така позиція Мінфіну не узгоджується із ч.11 ст.51 Бюджетного кодексу України, якою передбачено погашення зазначеної кредиторської заборгованості у першу чергу за рахунок коштів державного бюджету.

Отже, у 2014 році із затвердженого та виділеного з державного бюджету місцевим бюджетам обсягу субвенції у сумі 500,0 млн. грн. освоєно на місцях лише 202,9 млн. грн. (40,6 відс. від виділеного обсягу).

Після закінчення бюджетного року 272,7 млн. грн. (54,5 відс. виділених коштів) було повернено до державного бюджету, що свідчить про неефективне управління коштами. Причини – неприйняття належних управлінських рішень органами влади на місцях і відсутність в органах Казначейства у низці випадків фінансового (грошового) підкріплення відкритих асигнувань.

Станом на 01.01.2015 за усіма (крім Тернопільської області) місцевими бюджетами обліковувалася кредиторська заборгованість у загальній сумі 99,9 млн. грн. (у т. ч. 47,8 млн. грн. – заборгованість, що виникла у 2014 році), обсяг якої порівняно з попереднім періодом

¹⁸ Інформацію Мінфіну від 13.07.2015 № 31-05220-10-13/22719 отримано на запит Рахункової палати від 01.07.2015 № 18-1222.

збільшився майже у 2 рази. При цьому всупереч ст. 51 Бюджетного кодексу джерела погашення кредиторської заборгованості коштами субвенції у 2015 році у державному бюджеті станом на 01.08.2015 не визначені.

Постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2015 № 543 «Деякі питання використання у 2015 році державних капітальних видатків» затверджено розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами та перелік об'єктів, що фінансуються у 2015 році за рахунок субвенції на суму 501,7 млн. грн., у тому числі на погашення кредиторської заборгованості лише в Одеській області по 7 об'єктах (з 38, по яких обліковується у цій області Казначейством кредиторська заборгованість за субвенцією на суму 28,7 млн. грн., у тому числі за 2014 рік – 17,5 млн. грн.) на загальну суму 4,8 млн. гривень. По інших регіонах погашення кредиторської заборгованості постановою не передбачено.

Довідково. Передбачено погасити кредиторську заборгованість, що утворилася у 2014 році, по таких 7 об'єктах в Одеській області: 1) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті Більчанський навчально-виховний комплекс ім. О. Дарія – дитячий садок, с. Білка Іванівського району на суму 571,8 тис. грн.; 2) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті «Червонознам'янська загальноосвітня школа Іванівської районної ради, с. Червонознам'янка, вул. Шкільна, 15» на суму 576,6 тис. грн.; 3) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті «Коноплянська загальноосвітня школа Іванівського району» на суму 646,8 тис. грн.; 4) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті «Дошкільний підрозділ навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад смт Фрунзівка» на суму 576,9 тис. грн.; 5) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті «Сичавська загальноосвітня школа – с. Сичавка, вул. Цветаєва, Комінтернівського району Одеської області» на суму 810,4 тис. грн.; 6) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті Комінтернівської центральної районної лікарні – смт Комінтернівське, вул. Грубніка, 27, Комінтернівського району на суму 810,4 тис. грн.; 7) технічне переоснащення (заміщення споживання природного газу) системи опалення на об'єкті Кордонський навчально-виховний комплекс загальноосвітньої школи I - II ступеня – дитячий садок с. Кордон, вул. Шкільна, 3, на суму 810,4 тис. гривень.

2.3. Дотримання законодавства при використанні коштів субвенції

У Рівненській та Харківській областях¹⁹ встановлено, що за відсутності належного внутрішнього контролю з боку об'єктів аудиту (відповідних розпорядників коштів на місцях) замовниками робіт, одержувачами зазначених коштів не забезпечено повною мірою дотримання вимог законодавства при здійсненні заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання.

¹⁹ Проведеним аудитом у департаменті житлово-комунального господарства і паливно-енергетичного комплексу Київської обласної держадміністрації, у департаменті житлово-комунального господарства, енергетики та інфраструктури Вінницької обласної держадміністрації, у відділі освіти Вінницької районної державної адміністрації порушень законодавства при витратанні коштів субвенції не встановлено.

Зокрема, допущено окремі порушення законодавства з питань капітального будівництва, містобудівної діяльності, бухгалтерського обліку і фінансової звітності та порядку використання субвенції, що не сприяло своєчасному виконанню запланованих робіт та введенню в експлуатацію пускових об'єктів в установлені терміни.

Департаментом капітального будівництва Харківської обласної держадміністрації (директор Шахненко Є.Д.) щодо **21** об'єкта після внесення змін до проектно-кошторисної документації (перезатверджена на загальну суму 30 801,6 тис. грн.) не внесено відповідних змін до титулів будов, що є порушенням пунктів 3 та 5 Порядку затвердження титулів будов (об'єктів), будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995.

Експлуатацію 4 об'єктів (технічне переоснащення системи теплопостачання загальноосвітньої школи I-III ст. Харківської районної ради з установкою модульного теплогенератора 200 кВт, с. Борисівка Харківського району Харківської області, технічне переоснащення системи теплопостачання з установкою модульного теплогенератора 300 кВт по вул. Леніна, 2 с. Липці Харківського району Харківської області, технічне переоснащення системи теплопостачання з установкою модульного теплогенератора 200 кВт по вул. Западній, 10 К, с. М.Рогань Харківського району Харківської області, технічне переоснащення системи теплопостачання з установкою модульного теплогенератора 300 кВт по вул. Дружби, 45, с. Високий Харківського району Харківської області) розпочато до часу реєстрації декларації органом державного архітектурно-будівельного контролю про їх готовність, що є порушенням вимоги ст. 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та п. 12 Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461, якими експлуатація об'єктів, не прийнятих в експлуатацію, забороняється (датою введення об'єкта в експлуатацію є дата реєстрації декларації).

У 2014 році та станом на 01.06.2015 управлінням освіти, молоді та спорту Острозької райдержадміністрації (начальник Коломис О.В.) не забезпечено співфінансування об'єкта «Капітальний ремонт паливної системи Розваської ЗОШ I-III ст. по вул. Центральна 74 в с. Розваж, Острозького району Рівненської області» з Острозького районного бюджету в сумі 12,0 тис. грн., що є недотриманням вимоги абзацу 3 підпункту 4 пункту 3 Порядку № 520 та розпорядження голови облдержадміністрації від 22.09.2014 № 446 (під час проведення контрольного заходу порушення усунуто в повному обсязі).

Аудитом встановлено окремі факти використання коштів субвенції з порушенням вимог пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 369, зокрема на виконання робіт, не пов'язаних з модернізацією теплогенеруючого обладнання.

Відділом освіти Рівненської райдержадміністрації (начальник Набочук О.Ю.) кошти субвенції (40,7 тис. грн.) на об'єкті «Реконструкція котельні Кустинської ЗОШ I-III ст. в с. Кустин Рівненського району Рівненської області, встановлення двох твердопаливних котлів загальною потужністю 300 кВт» фактично використані на заміну вікон та дверних полотен, заміну покрівлі котельні, штукатурення стін та улаштування відмоствів. За

результатами аудиту, за даними Рівненської райдержадміністрації, кошти субвенції у загальній сумі 40,7 тис. грн. будуть повернені до державного бюджету після внесення відповідних змін до районного бюджету.

Відділом освіти Дубинської райдержадміністрації (начальник Вознюк Г.Ф.) 14,2 тис. грн. субвенції на об'єкті «Капітальний ремонт котельні Повчанської ЗОШ I-III ст. в с. Повча Дубенського району» використані на улаштування покриття і плінтусів із плиток керамічних, встановлення котельних дерев'яних блоків.

У 2014 році Острозьким психоневрологічним інтернатом Рівненської обласної ради (директор Дмитрук О.А.) за кошти субвенції на об'єкті «Капітальний ремонт котельні з встановленням твердопаливних котлів в Інтернаті» проведено заміну в будівлі котельні віконних (площа 10 м кв.) та дверних (площа 18,7 м кв.) блоків на загальну суму 51,2 тис. грн. (зокрема, віконні (площа 7,1 м кв.) та дверні (площа 11,2 м кв.) блоки, які встановлені в будівлі котельні, але в окремих від твердопаливного котла приміщеннях котельні: вхідні двері в приміщення, де розміщені газові котли, вікна та двері в приміщення, в якому встановлене обладнання для хімоводоочиски води, двері в туалет та душову кімнату, вікно та двері в побутову кімнату).

Проведеним під час аудиту оглядом фактичного виконання підрядною організацією (виробничий кооператив «Вікторі Груп») будівельно-монтажних робіт на об'єкті «Капітальний ремонт котельні з встановленням твердопаливних котлів в Інтернаті», які прийняті і оплачені замовником Острозьким психоневрологічним інтернатом Рівненської обласної ради, встановлено завищення їх обсягів (не встановлені обмежувачі імпульсних перенапруг) у загальній сумі 8,4 тис. грн. (за результатами проведення контрольного заходу в Інтернаті порушення усунуто шляхом встановлення обмежувачів імпульсних перенапруг у кількості 3 одиниць).

Проведеним під час аудиту оглядом фактичного виконання підрядною організацією ТзОВ «Екомедтех» робіт на об'єкті «Реконструкція (технічне переоснащення) існуючої котельні з влаштуванням двох твердопаливних котлів Колодязненської ЗОШ I-II ступенів», які прийняті і оплачені замовником управління освіти, молоді та спорту Березнівської райдержадміністрації Рівненської області (начальник Бойчук Н.К.), встановлено завищення їх обсягів у загальній сумі на 0,9 тис. грн. (за результатами проведення контрольного заходу в управлінні порушення усунуто шляхом зменшення в обліку кредиторської заборгованості перед ТзОВ «Екомедтех» на зазначену суму).

Аудитом також встановлено окремі факти порушення Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Управлінням освіти, молоді та спорту Березнівської райдержадміністрації (начальник Бойчук Н.К.) теплогенератор модульного типу ТМ-200 потужністю 198 кВт на твердому паливі вартістю 609,1 тис. грн. для опалення Полянської ЗОШ I-III ступенів, який введений в експлуатацію 02.02.2015, у порушення вимог Закону України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та пункту 7 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженого наказом

Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 (із змінами), не був включений до складу основних засобів управління (під час проведення контрольного заходу теплогенератор включено в облік до складу основних засобів управління балансовою вартістю 609,1 тис. гривень).

ІІІ. СТАН ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИКОРИСТАННЯ У 2014 РОЦІ КОШТІВ СУБВЕНЦІЇ

Результати аудиту показали, що всього за рахунок коштів субвенції (202,5 млн. грн.) у 2014 році профінансовано та виконано відповідні роботи на 521 об'єкті з 671, включених до переліків, затверджених обласними (Київською міською) державними адміністраціями (на 78 відс. запланованих об'єктів). Зокрема, виконані роботи з реконструкції котелень з переведенням їх на альтернативні види палива, будівництва модульних котелень на твердому паливі, капітального ремонту котелень із застосуванням енергозберігаючих технологій тощо.

Довідково. За даними моніторингу, який здійснював Мінрегіон²⁰, у 2014 році за рахунок коштів субвенції, а також власних коштів підприємств, коштів інвесторів, коштів місцевих бюджетів, фінансових ресурсів, залучених від міжнародних фінансових організацій, інших джерел фінансування були виконані роботи зі скорочення та заміщення споживання природного газу на окремих об'єктах теплозабезпечення багатоквартирного житлового фонду та закладів соціальної сфери у 24 областях та м. Києві всього на суму 1 млрд. 312 млн. гривень.

Зокрема, на заходи з модернізації, реконструкції, технічного переоснащення, заміни котлів та котельного обладнання для скорочення споживання природного газу на 542 котельнях (1083 котлах) було спрямовано 259,6 млн. гривень. Загальний обсяг передбаченого (запланованого) при цьому скорочення споживання природного газу після виконання робіт – 100,5 млн. м³ на рік.

Також виконано роботи з реконструкції, технічного переоснащення, заміни, встановлення нових котлів, будівництва котелень на альтернативних видах палива, спрямовані на заміщення споживання природного газу, на 1020 котельнях (1550 котлах) загальною вартістю 495,5 млн. гривень. Загальний обсяг передбаченого заміщення споживання природного газу після виконання робіт – 104 млн. м³ на рік. Крім того, проведені роботи із заміни та реконструкції 292,6 км теплових мереж у двотрубному обчисленні загальною вартістю 557,0 млн. гривень²¹.

Враховуючи оперативні показники березня 2015 року, надані Мінрегіону НАК «Нафтогаз України», загальний рівень споживання природного газу підприємствами теплокомуненерго протягом серпня 2014 року – березня 2015 року становитиме 6,6 – 6,7 млрд. м³, що на 20-21 відс. менше від минулорічних показників (8,36 млрд. м³ природного газу).

Водночас результати аудиту, проведеного у Вінницькій, Київській, Рівненській та Харківській областях, засвідчили, що мета надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів із соціально-економічного розвитку окремих територій – заміщення споживання природного газу та скорочення споживання природного газу

²⁰ Моніторинг стану заміщення використання природного газу іншими видами палива та енергії у сфері теплопостачання за 2014 рік, здійснений Мінрегіоном на виконання п. 6 постанови Кабінету Міністрів України від 09.07.2014 № 293.

²¹ Інформація Мінрегіону (одержана на запит Рахункової палати від 01.07.2015 № 18-1223).

шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання – повною мірою у зазначених регіонах не досягнута.

Так, у зв'язку із незабезпеченням департаментом житлово-комунального господарства і паливно-енергетичного комплексу Київської обласної державної адміністрації (головний розпорядник коштів) обґрунтованого включення відповідних об'єктів до переліку (включені за відсутності оформленої в установленому порядку проектної документації) та неподанням Іванківською, Рокитнянською та Поліською райдержадміністраціями (замовниками робіт) необхідних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань, укладання договорів та проведення платежів²² не фінансувалися та не виконувалися у 2014 році заплановані роботи з переведення котелень на тверде паливо **на 5 об'єктах.**

Довідково. Об'єкти: «Капітальний ремонт (переведення) котельні на тверде паливо за адресою: Київська область, Іванківський район, с. Мусійки, вул.Шкільна,10»; «Капітальний ремонт (переведення) котельні на тверде паливо за адресою: Київська область, Іванківський район, с. Сукачі, вул. Леніна, 69»; «Капітальний ремонт (переведення) котельні на тверде паливо за адресою: Київська область, смт Іванків, вул. Розважівська, 20»; «Реконструкція котельні Савинецького НВО (ЗОШ I-III ступенів – дитячий садок) по вул. Першотравнева, 2 в с.Савенці, Київської області»; «Переведення котельні на тверде паливо за адресою: Київська область, смт Красятинці, вул. Жовтнева,7».

Договори на виконання робіт з підрядними організаціями на усіх 23 об'єктах укладено департаментом житлово-комунального господарства і паливно-енергетичного комплексу **Київської обласної держадміністрації** у період з 12 по 19 грудня 2014 року (в опалювальний період), роботи з їх виконання прийняті замовниками та оплачені у визначені ними терміни – до кінця 2014 року. Водночас по 15 об'єктах декларації про готовність їх до експлуатації оформлені у травні-червні 2015 року, а **по 4 об'єктах** у м. Василькові (встановлення блочно-модульної котельні по вул. Володимирська, 92, реконструкція котельні із встановленням теплогенератора модульного по вул. 1 Травня, реконструкція котельні із встановленням теплогенератора модульного В/М-11, 16-К, реконструкція котельні із встановленням теплогенератора модульного В/М-11) **декларації та соціально-економічний ефект від витрачання коштів державного бюджету донині відсутні** (на виконання робіт на цих 4 об'єктах витрачено у 2014 році 4,4 млн. грн. субвенції), що свідчить про неефективне використання субвенції.

Введення в експлуатацію 25 об'єктів у **Рівненській області** (у тому числі у грудні 2014 року – 7 об'єктів, у січні 2015 року – 6, лютому – 8, березні – 3, квітні – 1 об'єкт) дасть можливість скоротити в 2015 році використання природного газу, за розрахунками, на 563 тис. куб. м. Очікуваний економічний ефект від введення в експлуатацію цих об'єктів за 2015 рік становитиме **понад 5 млн. гривень.**

Довідково. Встановлені на об'єктах, на які у 2014 році спрямовані кошти субвенції, твердопаливні котли можуть працювати як на дровах, так і на іншому твердому паливі (брикети, пелети та дерев'яні відходи). Як наслідок, з'явилася можливість вибору

²² Відповідно до наказу Державної казначейської служби України від 29.04.2013 №68 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів».

доступного у регіонах виду палива, в тому числі і за вартістю, що, у свою чергу, дає змогу більш ефективно використовувати бюджетні кошти на теплопостачання.

Так, на території Рівненської області близько 350 млн. тонн покладів торфу (20 відс. загальноукраїнських запасів). Крім того, 17 лісогосподарських підприємств заготовляють і реалізують дрова.

Як показали результати аудиту, з цих 25 об'єктів в області станом на 01.06.2015 **фактично не експлуатувалися 5** (на один об'єкт декларація про готовність його до експлуатації зареєстрована в лютому 2015 року, на три об'єкта – у березні 2015 року та ще на один об'єкт – у квітні 2015 року). Як наслідок, цими об'єктами за січень-квітень 2015 року спожито 54,8 тис. куб. м природного газу на загальну суму 497,1 тис. гривень.

Водночас станом на 01.06.2015 у Рівненській області не введені в експлуатацію **15** (із 40) запланованих об'єктів, на виконання робіт щодо встановлення твердопаливних котлів на яких у 2014 році витрачено **4 296,6 тис. грн.** субвенції, соціально-економічний ефект від витрачання цих коштів ще не одержаний, що свідчить про неефективне використання коштів державного бюджету. При цьому об'єктами за січень-квітень 2015 року спожито 291,3 тис. куб. м природного газу на загальну суму 2 644 тис. гривень.

Основними причинами невведення об'єктів в експлуатацію є незавершення виконання на них робіт (13 об'єктів), необхідність внесення змін до проектно-кошторисної документації (1 об'єкт), недостатня кількість коштів для завершення (об'єкт «Реконструкція з добудовою котельні із встановленням твердопаливного котла для обслуговування медичного училища по вул. Незалежності, 2а в смт Рокитне», головний розпорядник коштів – управління охорони здоров'я Рівненської облдержадміністрації).

Слід зазначити, що на 8 із 15 об'єктів, не введених в експлуатацію, у грудні 2014 і січні-травні 2015 року внаслідок зміни вартості матеріалів та обладнання відбулось **коригування проектно-кошторисної документації, що призвело до збільшення загальної кошторисної вартості цих об'єктів на 1,6 млн. грн.** (з 5,5 млн. грн. до 7,1 млн. гривень).

Зокрема, після коригування проектно-кошторисної документації кошторисна вартість об'єкта «Будівництво блочно-модульної котельні дитячого навчального закладу «Пролісок» в с. Деражне, вул. Р. Мартинюка, 78 Костопільського району» зросла з 1,3 млн. грн. до 2,0 млн. грн. (в 1,6 раза), що призвело до зменшення будівельної готовності з 77 до 50 відс. **та відтермінування введення об'єкта в експлуатацію на 2015-2016 роки.**

По трьох об'єктах, розташованих у Демидівському районі Рівненської області, які станом на 01.06.2015 не введені в експлуатацію, у грудні 2014 року відбулось коригування проектно-кошторисної документації, що призвело до збільшення кошторисної вартості **на 0,4 млн. гривень.**

Не досягнута повною мірою мета надання у 2014 році субвенції місцевим бюджетам **Вінницької області.** Станом на 01.07.2015 кількість завершених і введених в експлуатацію об'єктів, що реконструювались із залученням коштів субвенції, становила 26, **або 57 відс.** від запланованих до завершення у 2014 році (всього облдержадміністрацією визначено та затверджено 46 об'єктів).

Водночас не введено в експлуатацію **20 об'єктів** (43 відс. запланованої кількості), на які витрачено 5 468,8 тис. грн. субвенції, що свідчить про неефективне використання коштів державного бюджету.

Основні причини незавершення робіт та невведення **20 об'єктів** в експлуатацію – це відсутність належного контролю з боку розпорядників коштів – замовників робіт за виготовленням проектно-кошторисної документації, виконанням в повному обсязі робіт підрядними організаціями, а також недостатні обсяги фінансування.

При цьому роботи з реконструкції окремих об'єктів **не передбачали повну відмову від використання в опаленні будівель і приміщень природного газу**. Зокрема, на об'єктах реконструкції в ЗОШ I-III ст. с. Вінницькі Хутори, с. Михайлівка та в с. Некрасово Вінницького району Вінницької області встановлено лише по одному твердопаливному котлу, які підключені до магістралей опалення паралельно з котлами, що працюють на природному газу, тобто їх встановлено **як резервні джерела опалення**. Через це не може бути досягнуто запланованого ефекту від заміни або скорочення споживання природного газу.

Довідково. Середньорічний обсяг витрат на опалення загальноосвітніх навчальних закладів в с. Вінницькі Хутори, с. Михайлівка та с. Некрасово природним газом становив 984,0 тис. грн., а з урахуванням витрат на оплату праці опалювачам та сплату екологічного податку – 1 072,3 тис. гривень.

За орієнтовним розрахунком, економічні витрати при опалюванні зазначених закладів встановленими під час реконструкції котлами із застосуванням вугілля становили б 2 143,8 тис. грн., що майже удвічі перевищує вартість опалення природним газом, із застосуванням вугілля і дров (змішане опалення) – 1599,6 тис. грн., що перевищує на 49,2 відс., і лише при опалюванні цих навчальних закладів альтернативними котлами із застосуванням дров, і враховуючи додаткові витрати, зокрема, на заробітну плату опалювачам та сплату екологічного податку, витрати в опалювальному періоді становили б 1 055,3 тис. грн., або на 17,0 тис. грн. були б меншими від витрат при опалюванні природним газом.

За таких умов, термін окупності проектів реконструкції в с. Вінницькі Хутори, с. Михайлівка та с. Некрасово із встановлення твердопаливних котлів на альтернативних джерелах палива **складатиме близько 46 років**.

Під час аудиту встановлено низку недоліків у проектуванні та фактів неналежного виконання робіт підрядними організаціями на прийнятих замовниками об'єктах, що призвело до неможливості їх використання за призначенням без виконання додаткових робіт.

Зокрема, проектно-кошторисною документацією, виготовленою проектною організацією ПП «ВОК-ПЛЮС» м. Жмеринка (директор Ільченко Г.А.), на об'єктах реконструкції в с. Некрасово та с. Михайлівка Вінницької області **не передбачено** і, відповідно, не виконано роботи з обладнання приміщень котелень опаленням, обладнання зольних приміщень і приміщень котелень, де розміщені котли, **природною і штучною вентиляцією**. На об'єктах реконструкції в с. Вінницькі Хутори та с. Михайлівка проектно-кошторисною документацією не передбачено та підрядником **не виконано роботи із встановлення димових труб**.

При цьому проведеним під час контрольної-аналітичного заходу оглядом встановлено, що наявна на об'єкті в с. Вінницькі Хутори димова труба фізично

зруйнована і не придатна до використання, а на об'єкті в с. Михайлівка – взагалі демонтована, що унеможлиблює використання встановлених котлів.

У Харківській області здійснено у 2014 році технічне переоснащення та капітальний ремонт систем теплопостачання на всіх запланованих 23 об'єктах (на двох об'єктах встановлені електричні котли, на 21 – котли на твердому паливі, з яких 5 – дров'яні, 16 – пелетні). Об'єкти введено в експлуатацію.

Водночас за результатами проведеного під час аудиту огляду виконання робіт на 12 об'єктах (у тому числі 5 – у Харківському районі, 4 – у Чугуївському районі, 2 – у м. Харкові, 1 – у м. Зміїв Зміївського району) на 10 з них **встановлено факти неякісного та неповного виконання робіт, передбачених проектною документацією, оплачених і прийнятих замовниками.** Зокрема, в картриджному фільтрі води котельні Чугуївської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5 відсутній картридж, а у котельні Клугино-Башкирівської гімназії картриджний фільтр **взагалі не встановлено.** У котельні Циркунівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Харківського району труби теплотраси мають видимі ділянки незавершеної теплоізоляції. У котельні Борисівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Харківського району не виконані роботи з монтажу обладнання для хімічної підготовки води (труби не зварені, з'єднання не виконані). У модульній котельні, прибудованій до центрального теплового пункту № 3 по вул. Леніна 5А в смт Чкаловське, перший котел **не обладнаний датчиком контролю витоку чадного газу.**

На майданчику, на якому розташована модульна котельня КУ «Зміївський геріатричний пансіонат», встановлено суттєві дефекти асфальтобетонного покриття (провали, зсуви), у тому числі навколо фундаменту ферми витяжних труб, під резервуаром води, під бункерами для зберігання пелет, щитом вводу електропостачання. Кульковий кран вводу водопостачання до котельні пошкоджений і не придатний до використання. Водопровідні крани для спуску води із системи не теплоізолювані, що в зимовий період може спричинити теплові втрати. Ділянки теплотраси загальною протяжністю близько 20 метрів заізолювані фольгованим пінополістиролом, проте поверх не вкриті оцинкованим листовим металом.

Водночас після усунення вищезазначених та інших дефектів і недоліків можна буде в опалювальному сезоні 2015/2016 років замінити споживання природного газу в області на альтернативний вид палива котельнями, які обслуговують п'ятнадцять загальноосвітніх шкіл і чотири дошкільні навчальні заклади, три заклади сфери охорони здоров'я, будівлю селищної ради, мікрорайон міста Харкова та четверту частину селища міського типу, а також геріатричний пансіонат.

Таким чином, за рахунок субвенції (202,9 млн. грн.) та інших джерел фінансування у 2014 році були виконані відповідні роботи на 521 об'єкті (із запланованих 671) з модернізації, реконструкції, технічного переоснащення, заміни котлів і котельного обладнання, що дасть можливість одержати у 2015 році відповідний позитивний соціально-економічний ефект.

Водночас результати аудиту використання коштів субвенції у Вінницькій, Київській, Рівненській, Харківській областях свідчать, що по

ряду об'єктів мета її надання – заміщення та/або скорочення споживання природного газу шляхом модернізації теплогенеруючого обладнання у сфері теплопостачання – повною мірою не досягнута. Станом на 01.07.2015 (протягом 6 місяців після закінчення визначеного терміну вводу об'єктів в експлуатацію (грудень 2014 року) через необґрунтованість управлінських рішень, незавершення запланованих робіт, необхідність додаткового коригування проектної документації, недостатні обсяги фінансування у Вінницькій та Рівненській областях близько половини запланованих об'єктів не введено в експлуатацію (20 та 15 об'єктів відповідно), крім того, 4 об'єкти не введено в експлуатацію в Київській області.

У Вінницькій і Харківській областях встановлено факти недовиконання запланованих робіт, передбачених проектною документацією і оплачених та прийнятих замовниками, їх неналежну якість, що також призвело до невикористання у запланований термін за призначенням низки об'єктів.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством фінансів України, низкою місцевих органів влади не забезпечено повною мірою виконання бюджетної програми щодо субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій, спрямованої на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу у сфері теплопостачання (далі – субвенція), і належного управління її коштами.

У 2014 році за наявності відкритих і профінансованих у повному обсязі асигнувань місцевим бюджетам на суму 500 млн. грн. у регіонах було використано лише 202,9 млн. грн. коштів субвенції і виконано відповідні роботи на 521 об'єкті (78 відс. запланованих).

Основними причинами невикористання коштів є: тривалий термін підготовки та затвердження розподілу субвенції між місцевими бюджетами; незабезпечення розподілу коштів першочергово на погашення зареєстрованої кредиторської заборгованості місцевих бюджетів; неналежне управління низкою місцевих державних адміністрацій коштами субвенції, а також непроведення платежів з оплати виконаних робіт, зокрема через відсутність фінансового (грошового) їх підкріплення.

Через прийняття розпорядниками коштів неналежно обґрунтованих управлінських рішень на місцях запланований економічний ефект від витрачання коштів субвенції у низці регіонів не досягається. Так, близько половини запланованих об'єктів, профінансованих у 2014 році за рахунок субвенції, і через 7 місяців не введено в експлуатацію у Вінницькій та Рівненській областях – відповідно 20 (витрачено 5,5 млн. грн.) і 15 (витрачено 4,3 млн. грн.) об'єктів, у Київській області – 4 (витрачено 4,4 млн. грн.) об'єкти, що свідчить про неефективне використання коштів субвенції в сумі 14,2 млн. гривень. У Харківській області на введених в експлуатацію 10 об'єктах встановлено факти неякісного виконання та недовиконання робіт,

передбачених проектною документацією, оплачених і прийнятих відповідними замовниками.

2. Місцевими державними адміністраціями та виконавчими органами місцевого самоврядування у низці регіонів не забезпечено у 2014 році обґрунтованого та із дотриманням встановленого порядку формування і затвердження переліків об'єктів і заходів та відповідного розподілу субвенції, що стало однією з причин невиконання низки запланованих робіт у визначений термін.

У Київській області до фінансування за рахунок коштів субвенції включено 5 об'єктів на загальну суму 2,6 млн. грн., які не відповідали вимогам пункту 4 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 № 106), через що неможливо було укласти і зареєструвати в органах Казначейства відповідні договори (зокрема, за відсутності декларації про початок виконання будівельних робіт, рішення про відведення земельної ділянки, через несвоєчасне затвердження проектної документації) і виконати заплановані обсяги робіт.

Оскільки органи Казначейства у низці випадків не проводили платежі через відсутність фінансового підкріплення виділених у 2014 році асигнувань, а місцеві органи влади неефективно управляли коштами субвенції та неналежно їх використовували, не було використано і повернено до державного бюджету загалом 272,7 млн. грн. (понад 54 відс. від виділених коштів).

Так, у Львівській області у зв'язку з відсутністю в органах Казначейства фінансового (грошового) підкріплення відкритих асигнувань взагалі не освоєно кошти субвенції по усіх 24 запланованих об'єктах у сумі 29,5 млн. гривень. У м. Києві не проведено касові видатки на загальну суму 33,4 млн. грн. по 4 об'єктах.

У Вінницькій області кошти не були використані (4,8 млн. грн.) у зв'язку з їх надходженням з державного бюджету обласному бюджету Вінницької області в кінці операційного дня 30.12.2014, як наслідок, відповідні розпорядники коштів не могли провести реєстрацію зобов'язань в органах Державної казначейської служби та забезпечити їх освоєння.

У Київській області до державного бюджету повернено 3,6 млн. грн. переважно через недоліки управління коштами субвенції її розпорядником департаментом житлово-комунального господарства Київської обласної держадміністрації і неукладання договорів з підрядними організаціями у зв'язку з неподанням необхідних документів Іванківською, Рокитнянською і Поліською райдержадміністраціями.

3. Нормативно-правове та організаційне забезпечення питань, пов'язаних з використанням коштів субвенції у 2014 році, загалом було достатнім, але мало недоліки.

Кабінетом Міністрів України розподіл коштів субвенції між місцевими бюджетами початково затверджено у серпні 2014 року (постанова від 08.08.2014 № 369 «Деякі питання соціально-економічного розвитку окремих територій у 2014 році»), а напрям використання субвенції уточнено постановою від 10.09.2014 № 508 (набрала чинність з 15.10.2014), що негативно вплинуло на своєчасність надання з державного бюджету коштів субвенції і повноту їх освоєння на місцях.

Водночас постановою від 08.08.2014 № 369 всупереч вимогам ч. 11 ст. 51 Бюджетного кодексу України не визначено такого напрямку використання субвенції, як погашення зареєстрованої бюджетної (кредиторської) заборгованості місцевих бюджетів (обліковується станом на 01.01.2014 у сумі 52,1 млн. грн.), яка виникла за субвенцією у попередні роки. Зазначене стало однією з причин зростання обсягів кредиторської заборгованості станом на 01.01.2015 до 99,9 млн. грн. (майже у 2 рази). Відповідне доручення Віце-прем'єр-міністра України від 16.10.2014 № 36769/1/1-14 щодо врегулювання зазначеного питання Мінфіном, Мінекономрозвитку, Мінрегіоном, місцевими органами виконавчої влади не було виконане.

У Державному бюджеті України на 2015 рік погашення за рахунок коштів державного бюджету зазначеної кредиторської заборгованості за субвенцією станом на 01.08.2015 не передбачено, що призводить до загострення фінансових відносин з кредиторами – виконавцями робіт і ускладнює їх фінансовий стан.

Постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2015 № 543 «Деякі питання використання у 2015 році державних капітальних видатків» затверджено розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами та перелік об'єктів, що фінансуються у 2015 році за рахунок субвенції на суму 501,7 млн. гривень. При цьому погашення кредиторської заборгованості передбачено лише в Одеській області по 7 об'єктах на суму 4,8 млн. грн. (Казначейством в цій області обліковується така заборгованість по 38 об'єктах на суму 28,7 млн. гривень). Для інших регіонів зазначеною постановою погашення кредиторської заборгованості на суму 95,1 млн. грн. (з урахуванням частини її обсягу в Одеській області на суму 23,9 млн. грн.) не передбачено.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту поінформувати Верховну Раду України.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання у 2014 році коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій, спрямованої на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу, направити Кабінету Міністрів України з пропозицією відповідно до ч. 11 ст. 51 Бюджетного кодексу України передбачити в установленому порядку кошти в сумі 95,1 млн. грн. для повного

погашення зареєстрованої Казначейством кредиторської заборгованості місцевих бюджетів станом на 01.01.2015, що виникла за результатами використання субвенції у попередні роки.

3. Рішення Рахункової палати про результати аудиту направити:

Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України з пропозицією врахувати результати аудиту та надати Міністерству фінансів пропозиції щодо погашення у повному обсязі зареєстрованої кредиторської заборгованості місцевих бюджетів, що виникла за субвенцією у попередні роки.

Рівненській обласній державній адміністрації з пропозицією вжити заходів щодо введення у 2015 році в експлуатацію 15 запланованих на 2014 рік об'єктів, на виконання робіт із встановлення твердопаливних котлів на яких витрачено 4,3 млн. грн. субвенції.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання у 2014 році коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій, спрямованої на здійснення заходів з енергозбереження щодо заміщення та скорочення споживання природного газу направити Міністерству фінансів України з пропозицією спільно з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та іншими зацікавленими органами виконавчої влади на виконання ч. 11 ст. 51 Бюджетного кодексу України підготувати та подати в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо повного погашення зареєстрованої Казначейством кредиторської заборгованості місцевих бюджетів станом на 01.01.2015 у сумі 95,1 млн. гривень.

Член Рахункової палати

Г.Ю. Самусь